

UCHWAŁA NR II/10/2018
RADY GMINY KOMORNIKI
z dnia 5 grudnia 2018 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Komorniki na rok 2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r. poz. 994 ze zm.)¹ oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 t.j.) Rada Gminy Komorniki uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Komorniki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019r.

Przewodniczący Rady Gminy Komorniki
mgr Marian Adamski

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2018r. poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432.

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR II/10/2018
RADY GMINY KOMORNIKI
z dnia 5 grudnia 2018 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018r. poz. 2137) rada gminy, w tym przypadku Rada Gminy Komorniki uchwała corocznie Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym określa zadania do realizacji w danym roku, wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania, o których mowa powyżej, są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r. poz. 1492), zwanym dalej „Narodowym Programem Zdrowia”.

Program będzie realizowany przez pracownika Gminy Komorniki - podinspektora ds. profilaktyki uzależnień.

Program określa również zadania dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wynagrodzenia jej członków.

Projekt Programu został przyjęty na posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniu 19 listopada 2018 r.

Finansowanie realizacji poszczególnych zadań wynikających z Programu określa preliminarz wydatków opracowany na rok 2019, zgodne z budżetem gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

W związku z powyższym przyjęcie uchwały o Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zasadne.

Wójt Gminy Komorniki
mgr inż. Jan Broda

Załącznik do uchwały Nr II/10/2018
Rady Gminy Komorniki
z dnia 5 grudnia 2018 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY KOMORNIKI NA ROK 2019**

Spis treści

WPROWADZENIE.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KOMORNIKI.

II. CELE PROGRAMU.

III. ZADANIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

IV. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

V. KOORDYNATOR I REALIZATORZY ZADAŃ GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI - I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU.

WPROWADZENIE

Priorytetem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Realizacja działań zawartych w programie ma charakter długofalowy. Warunkuje to, w dużym stopniu, skuteczność podejmowanych działań.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018r. poz. 2137),
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.),
- 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2018r. 1492),
- 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2018r. poz. 450 ze zm.),
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 z zm.),
- 6) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016r. poz. 1828 z zm.),
- 7) Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.),
- 8) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.),
- 9) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.),
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510 z późn. zm.),
- 11) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.),

- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- 13) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1492),
- 14) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

Art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi samorząd Gminy Komorniki wykonuje zgodnie z art. 4¹ ustawy, w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Komorniki na 2019 rok zgodny jest z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i uwzględnia wskazówki zawarte w Rekomendacjach do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r. wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

W konstruowaniu Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 wykorzystano dane statystyczne, pozyskane z instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na terenie Gminy Komorniki oraz ze sporządzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Komornikach „Strategii, integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Komorniki na lata 2014-2020

I DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE KOMORNIKI.

1. Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od stycznia do października 2018 roku

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego skierowała w roku 2018 do Sądu 9 osób, które spełniają przesłanki art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przesłankę medyczną – są uzależnione od alkoholu oraz odrzuciły propozycję udziału w dobrowolnym leczeniu odwykowym.

Aby skierować osobę do komisji muszą wystąpić jednocześnie dwie wskazane w ustawie przesłanki: uzależnienie od alkoholu (diagnoza potwierdzona przez biegłych sądowych) i przynajmniej jedna z przesłanek o tak zwanym charakterze społecznym:

- 1) rozkład życia rodzinnego,
- 2) demoralizacja małoletnich
- 3) uchylenie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny
- 4) systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego.

W związku z przebiegiem procedury do leczenia odwykowego Gminna Komisja skierowała 16 osób do biegłych sądowych w celu ustalenia diagnozy uzależnienia od alkoholu, co za tym idzie do sądu.

2. Dane w zakresie wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz w zakresie handlu napojami alkoholowymi

W Gminie Komorniki w bieżącym roku kalendarzowym wydano nowe zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Do konsumpcji na miejscu to:

- 1) 2 zezwolenia na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 2) 1 zezwolenie na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 3) nie wydano zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu

Do konsumpcji poza miejscem sprzedaży to:

- 1) 6 zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;

- 2) 6 zezwoleń na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 3) 6 zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu.

Aktualna liczba zezwoleń na napoje alkoholowe w Gminie Komorniki wynosi

Do konsumpcji na miejscu:

- 1) 14 zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo na 15 możliwych;
- 2) 7 zezwoleń na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) na 10 możliwych;
- 3) 6 zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu na 10 możliwych.

Do konsumpcji poza miejscem sprzedaży:

- 1) 39 zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo na 45 możliwych;
- 2) 41 zezwoleń na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) na 45 możliwych;
- 3) 40 zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu na 45 możliwych.

Łącznie w Gminie Komorniki liczba zezwoleń wynosi 170. Aktualny stan wykorzystanych zezwoleń to 147. Dodatkowo istnieje możliwość wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w ramach dostarczania żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta w oparciu o zawartą z nim umowę z czego aktualnie wydano 9 zezwoleń.

Rada Gminy Komorniki podjęła 7 czerwca 2018 roku uchwałę o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach od 23:00-5:00. W uchwale znacznie ograniczono ilość zezwoleń wydawanych przedsiębiorcom. Na dzień 31.12.2017 r. ilość punktów sprzedaży wynosiła 54, a liczba wydanych zezwoleń 153. Aktualnie stan wykorzystanych zezwoleń to 147, a limit uchwalony przez Radę Gminy Komorniki to 170.

Limit zezwoleń na napoje alkoholowe w Gminie Komorniki wynosi

Do konsumpcji na miejscu:

- 1) 15 zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 2) 10 zezwoleń na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 3) 10 zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu.

Do konsumpcji poza miejscem sprzedaży:

- 1) 45 zezwoleń na sprzedaż napojów do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo;
- 2) 45 zezwoleń na sprzedaż powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa);
- 3) 45 zezwoleń na napoje powyżej 18% zawartości alkoholu.

3. Dane ze szkół

W Gminie Komorniki funkcjonuje 6 placówek oświatowych, w których obowiązek szkolny realizowany jest przez 3310 uczniów. Uczniowie obejmowani są co roku zróżnicowanymi programami profilaktycznymi. W bieżącym roku kalendarzowym profilaktyką uniwersalną objętych zostało 2600 uczniów, profilaktyką wskazującą 723, a selektywną 193 uczniów. Szkoły podstawowe w Gminie Komorniki wielokrotnie korzystają z możliwości dofinansowania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych różnorodnych projektów profilaktycznych.

4. Dane z placówek wsparcia dziennego

Gmina Komorniki do niedawna prowadziła 6 świetlic środowiskowych z elementami socjoterapii. W bieżącym roku nawiązano współpracę ze świetlicą w Rosnówku i zatrudniono nowego pracownika – wychowawcę świetlicy, w związku z tym aktualnie na terenie Gminy Komorniki funkcjonuje 7 świetlic środowiskowych. Świetlice na terenie Gminy Komorniki mieszczą się zazwyczaj w domach kultury, a zajęcia w każdej z nich odbywają się dwa razy w tygodniu po dwie godziny.

<i>Miejscowość</i>	<i>Dni oraz godziny</i>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii Szreniawie ul. Nowa 9 tel. 61 8990 090</p>	<p>Środa 15:30-17:30 Czwartek 15:30-17:30</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Chomęcicach Docelowo zajęcia odbywają się w Domu Kultury Kozłak; ul. Poznańska 65/67 tel. 61-8107-435</p>	<p>Wtorek 16:00-18:00 Czwartek 17:00-19:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Głuchowie Dom Kultury „Dworek” ul. Parkowa 2 tel. 61-8997-110</p>	<p>Poniedziałek 16:00-18:00 Czwartek 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w</p>	

<p>Plewiskach Dom Kultury „Remiza” w Plewiskach; ul. Grunwaldzka 565 tel. 61-8638-131</p>	<p>Poniedziałek 16:00-18:00 Środa 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Wirach Dom Kultury w Wirach ul. Łęczycka 103 tel. 61-8105-912, 533-307-660</p>	<p>Wtorek 16:00-18:00 Piątek 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Komornikach Dom Kultury w Komornikach ul. Stawna 7/11 Komorniki tel. 61-8107-449</p>	<p>Czwartek 16:00-18:00 Piątek 16:00-18:00</p>
<p>Dom Kultury „Klub” w Rosnówku 1- Maja 50 62-052 Rosnówko tel. 61 810 80 90</p>	<p>Poniedziałek 17:00-19:00 Środa 17:00-19:00</p>

W każdej ze świetlic może jednocześnie przebywać 15 dzieci i zazwyczaj uczestniczy w zajęciach ich maksymalna ilość.

Co roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizuje wypoczynek letni dla dzieci systematycznie uczęszczających do świetlic środowiskowych. w tym roku zorganizowano wypoczynek letni dla 90 dzieci w Pogorzeliczy. Każdego roku w ferie zimowe organizowane są zajęcia profilaktyczne w świetlicach środowiskowych, w których w tym roku wzięło udział około 130 dzieci.

W okresie letnim, na początku roku szkolnego został zorganizowany festyn pod nazwą „FunFest”, na którym dzieci ze świetlic socjoterapeutycznych miały okazję skorzystać z takich atrakcji jak: dmuchane zamki, zabawy grupowe, rozmowy z terapeutą uzależnień, spacer w alkogoglach czy poczęstunek w postaci kiełbasy z grilla bądź wypieków.

5. Dane Ośrodka Pomocy Społecznej

a) Problemy związane z nadużywaniem alkoholu

W 2017 roku ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało wiele rodzin, z czego 9 rodzin miało problem alkoholowy. W roku 2018 z danych zgromadzonych we wrześniu z pomocy skorzystało 88 rodzin, z czego 9 rodzin posiada problem alkoholowy.

b) Problemy związane z przemocą w rodzinie

W 2017 roku członkowie komisji uczestniczyli w posiedzeniu 8 grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, istnieją 32 toczące się procedury Niebieskiej Karty z czego 12 spraw połączonych jest z problemem alkoholowym. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012 według analizy SWOT².

² *Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Komorniki na lata 2014-2020.*

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	3.201.101 zł	3.210.737 zł	3.006.694 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	399.101 zł	431.737 zł	508.580 zł
w tym na świadczenia rodzinne	2.802.000 zł	2.779.000 zł	2.498.114 zł
na zadania własne gminy	399.101 zł	431.737 zł	508.580 zł
w tym dotacja na pomoc społeczną	76.398 zł	70.571 zł	89.862 zł
na zadania zlecone gminie	2.802.000 zł	2.779.000 zł	2.498.114 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Komornikach.

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej na świadczenia w 2017 roku:

- 1) świadczenia pomocy społecznej - 773 773 zł;
- 2) zadania własne gminy - 773 773 zł, -w tym dotacja na pomoc społeczną 141 181 zł;
- 3) świadczenia rodzinne - 4 177 242 zł;
- 4) fundusz alimentacyjny - 387 500 zł;
- 5) świadczenia wychowawcze - 20 866 737 zł.

Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	162	189	192
liczba rodzin	142	162	167
liczba osób w rodzinach	403	471	490
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	2,2%	2,4%	2,3%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Komornikach.

Analizując dane Ośrodka Pomocy Społecznej należy stwierdzić, że pomimo stale zwiększającej się liczby mieszkańców liczba rodzin, którym udzielono pomocy zmniejszyła się o 54 rodziny. W 2017 roku liczba osób, którym przyznano decyzję o świadczeniu to 142, liczba rodzin objętych pomocą to 113 rodzin, a ilość osób w rodzinach to 305. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy 1,12 % jej ludności.

6. Dane Punktu Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz podinspektora ds. profilaktyki uzależnień.

W Gminie utworzy jest również Punkt Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, czynny w każdy wtorek od godz. 14:00-17:30 i prowadzony jest przez - psychologa klinicznego przy ul. Stawnej 7 w pokoju 06. W bieżącym roku z pomocy psychologa skorzystało 17 osób zgłaszając się kilkakrotnie na spotkania wspierające. Mieszkańcy Gminy Komorniki mają możliwość zdobycia informacji dotyczących procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego oraz uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych u podinspektora ds. profilaktyki uzależnień pracującego – psychoterapeuty uzależnień oraz pedagoga w pokoju 07, przy ulicy Stawnej 7, w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w

- poniedziałek 13:00-18:00
- wtorek 7:15-15:15
- środę 8:00-15:00
- czwartek 8:30-13:30

Z pomocy pracownika urzędu skorzystało od stycznia do października 14 osób.

7. Dane Komisariatu Policji w Komornikach dotyczące osób nietrzeźwych

Rok 2017

Interwencje zgłoszone i podejmowane wobec osób nietrzeźwych – 27.

Osoby osadzone do wytrzeźwienia – 20.

Kierujący po użyciu alkoholu (wykroczenie) – 8.

Kierujący w stanie nietrzeźwości (przestępstwo) – 4.

Rok 2018 (stan na dzień 31.10.2018r)

Interwencje zgłoszone i podejmowane wobec osób nietrzeźwych – 32.

Osoby osadzone do wytrzeźwienia – 24.

Kierujący po użyciu alkoholu (wykroczenie) – 9.

Kierujący w stanie nietrzeźwości (przestępstwo) – 4.

Zasoby niezbędne w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad strategicznym programem jest analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** - wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Środki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.• Wieloletnia realizacja Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.• Profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych.• Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.	<ul style="list-style-type: none">• Brak wystarczającej liczby ofert, w tym programów terapeutycznych dla osób z problemem alkoholowym.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilny dostęp do środków finansowych. • Wzrastające znaczenie organizacji pozarządowych realizujących zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych, zgodnie z celem operacyjnym nr. 2 Narodowego Programu Zdrowia. • Bliskość dużego ośrodka miejskiego z ofertą programów terapeutycznych i placówek wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin (Poznań). • Programy celowe finansowane z systemu Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Częste zmiany w systemie prawnym. • Zbyt mała liczba osób realizujących zadania Gminnego Programu w stosunku do pojawiających się potrzeb. • Niekorzystne wyniki badań dot. używania substancji psychoaktywnych przez młodzież – ESPAD 2015. • Wzrost spożycia alkoholu przez populację osób dorosłych oraz nadal bardzo wysokie i spożycie wśród niepełnoletnich. • Niepokojące szacunki WHO dot. dalszego wzrostu spożycia alkoholu (Polska jest na – 3. miejscu obok Rosji, Ukrainy, Białorusi i Mołdawi).

Placówki wsparcia dla dzieci:

<i>Miejscowość</i>	<i>Dni oraz godziny</i>
Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii Szreniawie ul. Nowa 9 tel. 61 8990 090	Środa 15:30-17:30 Czwartek 15:30-17:30
Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w	

<p>Chomećicach Docelowo zajęcia odbywają się w Domu Kultury Koźlak; ul. Poznańska 65/67 tel. 61-8107-435</p>	<p>Wtorek 16:00-18:00 Czwartek 17:00-19:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Głuchowie Dom Kultury „Dworek” ul. Parkowa 2 tel. 61-8997-110</p>	<p>Poniedziałek 16:00-18:00 Czwartek 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Plewiskach Dom Kultury „Remiza” w Plewiskach; ul. Grunwaldzka 565 tel. 61-8638-131</p>	<p>Poniedziałek 16:00-18:00 Środa 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Wirach Dom Kultury w Wirach ul. Łęczycka 103 tel. 61-8105-912, 533-307-660</p>	<p>Wtorek 16:00-18:00 Piątek 16:00-18:00</p>
<p>Świetlica Środowiskowa z elementami socjoterapii w Komornikach Dom Kultury w Komornikach ul. Stawna 7/11 Komorniki tel. 61-8107-449</p>	<p>Czwartek 16:00-18:00 Piątek 16:00-18:00</p>
<p>Dom Kultury „Klub” w Rosnówku 1- Maja 50 62-052 Rosnówko</p>	<p>Poniedziałek 17:00-19:00 Środa 17:00-19:00</p>

Placówki wsparcia skupiają około 105 dzieci, zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu po dwie godziny.

Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Komornikach prowadzi działania w zakresie profilaktyki uzależnień - tzn. informacyjne, konsultacyjne dla osób uzależnionych jak i ich rodzin.

II. CELE PROGRAMU.

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- niwelowanie rozmiarów problemów alkoholowych, które aktualnie występują,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

III. ZADANIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10). W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatry, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia rozpoznania uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz.

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i jest nakierowane na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń. W Polsce na liście leków zarejestrowanych w leczeniu uzależnienia od alkoholu znajdują się cztery substancje: disulfiram, akamprozat, naltrekson i nalmefen. Anticol

(tabletki) mogą być zalecane czasowo i tylko pod kontrolą lekarza, jako wsparcie oddziaływań psychologicznych czy psychoterapeutycznych u osób mających trudności z utrzymaniem abstynencji. Esperal (implant) w ogóle nie powinien być stosowany z powodu dowiedzionej nieskuteczności. Pozostałe leki zarejestrowane w leczeniu uzależnienia od alkoholu – naltrekson, akamprozat i nalmefen, wzmacniają skuteczność oddziaływań psychologicznych, jednak stosowane jako jedyna metoda leczenia osób uzależnionych, nie wykazują satysfakcjonującego efektu terapeutycznego.

Zalecane jest, aby – poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia – osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych; przede wszystkim, aby systematycznie uczestniczyły w mityngach Wspólnoty Anonimowych Alkoholików (AA) oraz w zajęciach organizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie. Badania dowodzą, że aktywne uczestnictwo w grupach samopomocowych wzmacnia efekty leczenia uzależnienia³.

Działania:

Prowadzenie punktu konsultacyjnego–informacyjnego.

Punkty konsultacyjne pełnią ważną rolę w lokalnym systemie pomocy, jednak do ich zadań nie należy prowadzenie psychoterapii osób uzależnionych, która jest zbiorem świadczeń zdrowotnych, a te udzielane są wyłącznie przez podmioty prowadzące działalność leczniczą. Zatem punkty konsultacyjne nie są (i nie mogą być!) alternatywą czy konkurencją dla placówek leczenia uzależnień.

Obecnie oferta punktów konsultacyjnych stała się bardziej interdyscyplinarna, a ich zadaniem jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci). W przypadku podejrzenia występowania uzależnienia właściwą formą pomocy jest skierowanie do placówki odwykowej. Przykładem interdyscyplinarności porad jest sytuacja, w której do punktu zgłasza się żona w sprawie pijącego męża. Konsultant powinien podjąć próbę

³ *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2018 roku. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.*

zdiagnozowania innych problemów, jakie mogą występować w tej rodzinie, np. przemoc, zaniechanie dzieci, problem pijących nastolatków, ubóstwo. W związku z tym osoby dyżurujące w punkcie konsultacyjnym muszą być interdyscyplinarnie przeszkolone w zakresie różnych zjawisk, które występują w rodzinie z problemem alkoholowym oraz możliwych do zaproponowania rozwiązań. Powinny posiadać umiejętności w zakresie udzielania pomocy psychologicznej (nawiązanie kontaktu, przeprowadzenie interwencji kryzysowej, udzielenie wsparcia, motywowanie, poradnictwo) oraz mieć wiedzę na temat:

- picia szkodliwego, uzależnienia, współuzależnienia, sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej;
- zjawiska przemocy w rodzinie, problemów pijących nastolatków;
- bazy adresów i ofert profesjonalnych placówek pomocowych na terenie powiatu i województwa.

Ukończenie własnej terapii nie zapewnia wystarczających kwalifikacji do pracy w punkcie konsultacyjnym. Nie jest też wskazane zatrudnianie w takim punkcie członków gminnych komisji, którzy nie mają odpowiedniego przygotowania do udzielania pomocy psychologicznej i porad.

Zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Punkty konsultacyjne mogą być prowadzone przez samorząd terytorialny, stowarzyszenia abstynenckie i inne podmioty pozarządowe. Powinny być dostępne dla klientów w godzinach popołudniowych i wieczornych, a warunki lokalowe winny gwarantować osobom zgłaszającym się do punktu dyskrecję i komfort psychiczny. Jeśli punkt znajduje się w urzędzie gminy czy w ośrodku pomocy społecznej, należy zadbać o oddzielne pokoje, do których nikt nie będzie wchodził i przeszkadzał w czasie rozmowy, i gdzie nie będą dzwoniły telefony służbowe.

W 2018 roku od stycznia do października z pomocy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego skorzystało 25 osób. Punkt jest czynny w każdą środę od godziny 17:00-18:30 i prowadzony jest przez – instruktora terapii uzależnień. Znajduje się w Komornikach przy ul. Stawnej 7, w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w pokoju 07.

- 1. Utrzymanie współpracy z lekarzami pierwszego kontaktu, placówkami ambulatoryjnymi i stacjonarnymi leczenia odwykowego.**
- 2. Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych podnoszących kwalifikacje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownika ze strony urzędu zajmującego się profilaktyką i uzależnieniami.**

W 2018 roku odbyły się 3 szkolenia dla członków Gminnej Komisji rozwiązywania problemów alkoholowych- dotyczące aktualizacji uchwały o wychowaniu w trzeźwości. Gminna Komisja przeszkoliła również sprzedawców alkoholu oraz radnych gminy w zakresie poszerzania wiedzy zadań gminnych komisji.

Wskaźniki:

- liczba realizowanych programów terapeutycznych
- liczba uczestników objętych programem
- liczba specjalistów zatrudnionych do realizacji zadania

3. Wspieranie działalności przychodni leczenia uzależnień - Pomoc Psychologiczna S.C. Dorota Kubiak- Wąsiewicz, Katarzyna Sęk, „Pomoc Psychologiczna”, ul. Tadeusza Kościuszki 53, 63-30 Luboń (na czym polega wspieranie, czy finansowe?)

Rosnący poziom finansowania świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia przez Narodowy Fundusz Zdrowia nie zabezpiecza realnego popytu na te świadczenia. Sytuacja taka skutkuje:

- ograniczeniem dostępności świadczeń (długi okres oczekiwania na wejście do programu leczenia w poradni lub na miejsce na oddziale, krótki czas pracy poradni, mała intensywność świadczeń terapeutycznych);
- zmniejszonym zatrudnieniem specjalistów;
- ograniczeniem kompleksowości opieki terapeutycznej (realizacja głównie podstawowego programu terapii uzależnienia od alkoholu i brak albo zaledwie fragmenty programu ponadpodstawowego, utrwalającego zmianę czy programu dalszego zdrowienia – terapii pogłębionej);
- niższą jakością leczenia (poradnictwo zamiast programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu, brak indywidualizacji ofert terapeutycznych, w kadrze mało lub brak osób posiadających certyfikaty specjalisty psychoterapii uzależnień)

Na terenie Gminy Komorniki nie została jeszcze utworzona Przychodnia Leczenia Uzależnień, która świadczyłaby usługi Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie leczenia uzależnień oraz współuzależnień i innych pochodnych dolegliwości. Pacjenci mający problem z uzależnieniami korzystają głównie z usług przychodni w Luboniu oraz w Poznaniu. Wysokość środków przekazywanych przez NFZ na leczenie osób uzależnionych nie jest adekwatna do wciąż rosnącej liczby osób zgłaszających się na leczenie. Zatem, jeśli na terenie gminy działa placówka leczenia uzależnienia od alkoholu, zadaniem samorządu terytorialnego jest udzielenie jej takiego wsparcia, które zapewni

realizację efektywnych programów psychoterapii uzależnienia i współuzależnienia. Jeżeli zaś na terenie gminy nie ma tego typu placówki, samorząd terytorialny powinien zapewnić dostęp mieszkańcom do świadczeń najbliższej placówki odwykowej i sprawdzić, jakiego typu działania wspierające mogłyby podnieść efektywność świadczonych przez nią usług. Gdy zbyt duża odległość do najbliższej placówki nie pozwala mieszkańcom gminy na podjęcie regularnej terapii, należy rozważyć możliwość utworzenia takiej placówki samodzielnie (gminy powyżej 25 tys. mieszkańców) lub w porozumieniu z innymi gminami. Warto jednak nadmienić, iż gmina Komorniki graniczy z Poznaniem tym samym dostępność różnorodnych form leczenia jest dość dobra. Gmina Komorniki zdecydowała się na dofinansowane działalności Przychodni Leczenia Uzależnień w Luboniu przy ul. Tadeusza Kościuszki 53. W 2017 roku z gminy Komorniki z terapii w tej placówce skorzystało 37 pacjentów, a w 2018 roku do września – 30 pacjentów. Wysokość świadczenia na rok 2019 ma wynosić 21 216 zł, tj. 1 768 zł miesięcznie czyli to dofinansowane około 17 wizyt indywidualnych pacjentów tylko z gminy Komorniki każdego miesiąca w 2019 roku.

Taka pomoc pozwoli osobom uzależnionym z gminy Komorniki na korzystanie z profesjonalnego leczenia prowadzonego przez doświadczonych i wykształconych terapeutów uzależnień. Najważniejszym elementem w pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, gdy gmina nie posiada takiej możliwości, aby stworzyć placówkę powinna nawiązać współpracę i zapewnić osobom uzależnionym dostęp do leczenia.

II. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Działania:

1. Realizacja w szkołach i innych placówkach oświatowych rekomendowanych programów profilaktycznych, zgodnie z celem operacyjnym nr 2 Narodowego Programu

Zdrowia. Realizacja programów profilaktycznych z elementami zajęć sportowych dla uczniów.

2. Organizowanie konferencji, szkoleń uwzględniających nowoczesne podejście do profilaktyki, wskazane w celu operacyjnym nr 2 Narodowego Programu Zdrowia.
3. Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje dla przedstawicieli różnych grup zawodowych – członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policjantów, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, opiekunów placówek wsparcia dla dzieci i innych osób uczestniczących w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.
5. Opracowywanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla animatorów działań profilaktycznych w społecznościach lokalnych.
6. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej poprzez organizację audycji i innych form przekazu w lokalnych mediach.
7. Prowadzenie szkoleń dla rodziców w zakresie oddziaływań wychowawczych rodziny, w aspekcie ochrony dziecka przed kontaktami z alkoholem.
8. Szkolenie lokalnych psychoterapeutów uzależnień w aspekcie rozwoju zawodowego oraz superwizowanie ich pracy.

Wskaźniki realizacji zadań:

- liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych,
- liczba odbiorców programów profilaktycznych,
- liczba kampanii profilaktycznych,
- liczba zorganizowanych szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych,
- liczba osób w nich uczestniczących,
- liczba zajęć profilaktycznych z elementami zajęć sportowych oraz uczestników tych zajęć.

III. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Działania:

1. Prowadzenie poradnictwa i rozmów interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie Konsultacyjno-Interwencyjnym.
2. Udzielenie pomocy prawnej i psychologicznej rodzinom osób z problemem alkoholowym oraz ofiarom przemocy.
3. Prowadzenie świetlic opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka.
4. Prowadzenie klubu z zajęciami w zakresie problematyki używania substancji psychoaktywnych dla młodzieży z klas V-VIII.
5. Prowadzenie wyjazdowych form z programem zajęć profilaktycznych/socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, ze szkół podstawowych, gimnazjów i placówek wsparcia (zimowiska, obozy).

Wskaźniki:

- liczba osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy,
- liczba udzielanych porad prawnych i psychologicznych,
- liczba dzieci i młodzieży z grup ryzyka uczestniczących w wyjazdowych formach z programem zajęć profilaktycznych/socjoterapeutycznych.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- Wspieranie środowisk samopomocowych poprzez udostępnianie pomieszczeń na spotkania.
- Wspieranie działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stowarzyszeń i organizacji trzeźwościowych.

Wskaźniki

Liczba stowarzyszeń i organizacji trzeźwościowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

V. Współpraca z podmiotami:

- 1) Komisariat Policji w Komornikach;
- 2) Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Poznaniu przy ulicy Małeckiego 11 w Poznaniu oraz Poradnia „Pomoc Psychologiczna” przy ul. Tadeusza Kościuszki 53 w Luboniu;
- 3) Szpitale Leczenia Odwykowego w Charcicach oraz Kościanie;
- 4) Urząd Marszałkowski w Poznaniu;
- 5) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komornikach;
- 6) Ośrodek Zdrowia w Komornikach;
- 7) Sądy Rejonowe w Poznaniu.

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana na podstawie art.4¹ ust.3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Działania:

1. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
2. Realizacja procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego:
 - prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego,
 - kierowanie na badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - kierowanie spraw do sądu w celu wydania postanowienia dotyczącego leczenia odwykowego.
3. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. Opiniowanie wniosków o wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
5. Uruchomienie przez członka Gminnej Komisji procedury Niebieskie Karty w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie (wypełnienie formularza A).

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (art. 41. 5):

Za udział w posiedzeniu oraz pracę na rzecz komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:

- przewodniczący Komisji – 787, 50 zł
- członkowie Komisji - 675 zł

Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na liście obecności z poszczególnych posiedzeń komisji oraz realizacja zadań wyznaczonych przez przewodniczącego Komisji.

Ustala się możliwość wypłacania członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kosztów podróży za udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, w oparciu o obowiązujące przepisy w jednostkach sfery budżetowej oraz zwrot kosztów podróży za kontrolowanie obiektów przeznaczonych do wypoczynku letniego i zimowego dzieci oraz ewentualny nocleg, jeśli zajdzie taka konieczność.

Koordinatorem zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 jest pełnomocnik zatrudniony w gminie - podinspektor ds. profilaktyki uzależnień.

Monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie miasta i gminy Komorniki.

Działania:

1. Zbieranie i opracowywanie danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Analiza bazy danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem alkoholowym oraz ofiar i sprawców przemocy domowej.
3. Pozyskiwanie danych z Komisariatu Policji dotyczących liczby interwencji domowych, liczby przestępstw i wykroczeń, danych dotyczących przestępczości nieletnich oraz liczby wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych.

4. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w celu pozyskiwania przydatnych danych do diagnozy problemów alkoholowych w Gminie.
5. Analiza danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie udzielonych porad i rozmów w ramach realizacji procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

VIII. Finansowanie programu

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany będzie w ciągu całego roku kalendarzowego, ze środków finansowanych planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwa się jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym.

***Przewodniczący Rady Gminy Komorniki
mgr Marian Adamski***